

32000R1760

2000.8.11.

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK HIVATALOS LAPJA

L 204/1

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 1760/2000/EK RENDELETE

(2000. július 17.)

a szarvasmarhák azonosítási és nyilvántartási rendszerének létrehozásáról, továbbá a marhahús és marhahústermékek címkézéséről, valamint a 820/97/EK tanácsi rendelet hatályaon kívül helyezéséről

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 37. és 152. cikkére,

tekintettel a Bizottság javaslatára ⁽¹⁾,tekintettel a Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ⁽²⁾,tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére ⁽³⁾,a Szerződés 251. cikkében megállapított eljárásnak megfelelően ⁽⁴⁾,

mivel:

- (1) A szarvasmarhák azonosítási és nyilvántartási rendszerének létrehozásáról, valamint a marhahús és marhahústermékek címkézéséről szóló, 1997. április 21-i 820/97/EK tanácsi rendelet 19. cikke ⁽⁵⁾ kimondja, hogy 2000. január 1-jétől minden tagállamban kötelező marhahús-címkézési rendszert kell bevezetni. Ugyanez a cikk előírja továbbá, hogy egy bizottsági javaslat alapján a kötelező rendszer általános szabályait az említett határidőt megelőzően el kell fogadni.
- (2) A kötelező marhahús-címkézési rendszerre vonatkozó általános szabályok megállapításáról szóló, 1999. december 21-i 2772/1999/EK tanácsi rendelet ⁽⁶⁾ rendelkezéseinek megfelelően ezeket az általános szabályokat csak egy legfeljebb nyolc hónapos átmeneti időszak alatt kell alkalmazni, azaz 2000. február 1-jétől augusztus 31-ig.
- (3) Az egyértelmű szabályozás érdekében ez a rendelet hatályaon kívül helyezi a 820/97/EK rendeletet, és annak helyébe lép.
- (4) A marhahús és a marhahústermékek piacán a szarvasmarhák szivacsos agyvelőbántalom megbetegedéseikhez kapcsolódó válság miatt bekövetkezett egyensúlyvesztést követően az érintett termékek termelési és értékesítési feltételeinek átláthatósága – különösen a nyomon követ-

hetőség terén – elért javulás pozitív hatással volt a marhahúsfogyasztásra. A fogyasztók marhahús iránti bizalmának fenntartása és erősítése, valamint félrevezetésük elkerülése érdekében szükséges egy olyan rendszer kereteinek kidolgozása, amelyben a fogyasztók a termék megfelelő és egyértelmű címkézése útján juthatnak információhoz.

- (5) E célból alapvető fontosságú egyrészről a termelési fázisban egy hatékony rendszer bevezetése a szarvasmarhák azonosítására és nyilvántartására, másrészről az értékesítési fázisban egy objektív kritériumokon alapuló speciális közösségi címkézési rendszer létrehozása a marhahússzektorban.
- (6) E fejlesztésből eredő garanciák révén bizonyos közérdekű követelmények is teljesülni fognak, különös tekintettel az emberi és állati egészség védelmére.
- (7) Ennek eredményeképpen a fogyasztók marhahús és marhahústermékek minőségébe vetett bizalma javulni fog, megőrizhető lesz a közegészség védelmének egy magasabb szintje, a marhahúspiac tartós egyensúlya pedig megerősödik.
- (8) A belső piac céljának megvalósításával meghatározott élő állatok és állati termékek Közösségen belüli kereskedelmében alkalmazható állat-egészségügyi és tenyésztéstechnikai ellenőrzésekről szóló, 1990. június 26-i 90/425/EGK tanácsi irányelv 3. cikk (1) bekezdésének c) pontja ⁽⁷⁾ kimondja, hogy a Közösségen belüli kereskedelmi forgalomban az állatokat a közösségi szabályoknak megfelelően kell azonosítani, és oly módon kell nyilvántartani, hogy a gazdaság, központ vagy szervezet, ahonnan az állatok származnak, vagy ahol ideiglenesen tartották őket, beazonosítható legyen, továbbá hogy 1993. január 1-jéig ezeket az azonosítási és nyilvántartási rendszereket az állatoknak az egyes tagállamok területén belüli mozgásaira is ki kell terjeszteni.

⁽¹⁾ HL C 376. E, 1999.12.28., 42. o.⁽²⁾ HL C 117., 2000.4.26., 47. o.⁽³⁾ HL C 226., 2000.8.8., 9. o.⁽⁴⁾ Az Európai Parlament 2000. április 12-i véleménye (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé), a Tanács 2000. június 6-i közös álláspontja (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé) és az Európai Parlament 2000. július 6-i határozata (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé).⁽⁵⁾ HL L 117., 1997.5.7., 1. o.⁽⁶⁾ HL L 334., 1999.12.28., 1. o.⁽⁷⁾ HL L 224., 1990.8.18., 29. o. A legutóbb a 92/118/EGK rendelettel (HL L 62., 1993.3.15., 49. o.) módosított rendelet.

- (9) A harmadik országokból a Közösségbe behozott állatok állat-egészségügyi ellenőrzésére irányadó elvek megállapításáról, valamint a 89/662/EGK, 90/425/EGK és 90/675/EGK irányelvek módosításáról szóló, 1991. július 15-i 91/496/EGK tanácsi irányelv 14. cikke⁽¹⁾ kimondja, hogy az ilyen állatok – kivéve a levágásra szánt állatokat és a regisztrált lóféléket – 90/425/EGK irányelv 3. cikk (1) bekezdésének c) pontja szerinti azonosításának és nyilvántartásba vételének az említett ellenőrzések elvégzése után kell megtörténnie.
- (10) A mezőgazdaság területén a Közösség bizonyos támogatási programjainak kezeléséhez egyes haszonállatfajták egyedi azonosítására van szükség. Az azonosítási és nyilvántartási rendszereknek ennélfogva alkalmasnak kell lenniük az ilyen egyedi azonosítási intézkedések alkalmazására és ellenőrzésére.
- (11) E rendelet megfelelő alkalmazása érdekében biztosítani kell a tagállamok közötti gyors és hatékony információcserét. Az erre vonatkozó közösségi rendelkezéseket a tagállamok közigazgatási hatóságai közötti kölcsönös segítségnyújtásról, valamint a vám- és mezőgazdasági szabályozás helyes alkalmazásának biztosítása érdekében e hatóságok és a Bizottság együttműködéséről szóló, 1981. május 19-i 1468/81/EGK tanácsi rendelet⁽²⁾, valamint az állat-egészségügyi és tenyésztéstechnológiai jogszabályok helyes alkalmazásának biztosítása érdekében a tagállamok közigazgatási hatóságai közötti kölcsönös segítségnyújtásról, valamint az utóbbiak és a Bizottság együttműködéséről szóló, 1989. november 21-i 89/608/EGK tanácsi irányelv⁽³⁾ állapítja meg.
- (12) A szarvasmarhák azonosítására és nyilvántartására vonatkozó jelenlegi szabályozást az állatok azonosításáról és nyilvántartásáról szóló, 1992. november 27-i 92/102/EGK tanácsi irányelv⁽⁴⁾ és a 820/97/EK rendelet állapítja meg. A tapasztalat azt mutatta, hogy a 92/102/EGK irányelv végrehajtása a szarvasmarhákra vonatkozóan nem volt teljesen kielégítő, és továbbfejlesztése szükséges. Ezért a szarvasmarhákra vonatkozóan különös szabályokra van szükség az említett irányelv rendelkezéseinek megerősítésére.
- (13) Egy továbbfejlesztett azonosítási rendszer bevezetésének elfogadtatása érdekében alapvető fontosságú, hogy ne terheljék meg túlzottan a termelőt adminisztratív formalitásokkal. A bevezetés időpontjára tartható határidőket kell kitűzni.
- (14) Az állatok gyors és pontos nyomon követhetősége céljából, a közösségi támogatási programokkal kapcsolatos okokból, minden tagállamnak létre kell hozni egy nemzeti számítógépes adatbázist, amelyben az állatok azonosító adatai, az összes, a tagállam területén található gazdaság, továbbá az állatok mozgásai rögzítésre kerülnek a szarvasmarhafélék és a sertések Közösségen belüli kereskedelmét érintő állat-egészségügyi problémákról szóló 64/432/EGK irányelv módosításáról és naprakészé tételéről szóló, 1997. március 17-i 97/12/EK tanácsi irányelv⁽⁵⁾ rendelkezéseinek megfelelően, amely tisztázza az ezzel az adatbázissal kapcsolatos egészségügyi követelményeket.
- (15) Fontos, hogy minden tagállam meghozzon minden, esetlegesen még szükséges intézkedést a nemzeti számítógépes adatbázis teljes működőképességének minél hamarabb biztosítására.
- (16) Lépéseket kell tenni olyan technikai feltételek megteremtésére, amelyek lehetővé teszik a termelő és az adatbázis között a lehető legjobb kommunikációt, továbbá az adatbázisok széles körű használhatóságát.
- (17) A szarvasmarhafélék mozgása követhetőségének lehetővé tétele érdekében az állatokat mindkét fülben füljelzővel kell megjelölni, és főszabályként, bárhová szállítják őket, marhalevél kell kísérje őket. A füljelző és a marhalevél jellemzőit az egész Közösségre egységesen kell megállapítani. Főszabály szerint minden állatnak, amely füljelzőt kapott, marhalevelet állítanak ki.
- (18) A harmadik országokból a 91/496/EGK irányelvnek megfelelően behozott állatokra is ugyanezen azonosítási követelmények vonatkoznak.
- (19) A füljelzőt minden állatnak egész élete során viselnie kell.
- (20) A Bizottság – a Közös Kutatóközpont munkája alapján – vizsgálja az állatazonosítás elektronikus eszközök használatával történő megvalósíthatóságát.
- (21) Az állattartók – a szállítók kivételével – naprakész nyilvántartást vezetnek a gazdaságaikban található állatokról. A nyilvántartás jellemzőit az egész Közösségre egységesen kell meghatározni. Az illetékes hatóság kérésére ezeket a nyilvántartásokat hozzáférhetővé kell tenni.
- (22) A tagállamok az ezen intézkedésekkel alkalmazásával kapcsolatban felmerülő költségeket szétosztva ráterhelhetik a teljes marhahússzektorra.
- (23) Ki kell jelölni az ezen rendelet egyes címeinek végrehajtásáért felelős hatóságot vagy hatóságokat.
- (24) Kötelező marhahús-címkézési rendszert kell bevezetni, amely minden tagállamban érvényes. Ebben a kötelező rendszerben a marhahús-kereskedelemmel foglalkozó piaci szereplők és szervezetek a címkén feltüntetik az információt a marhahúsról, és azon állat vagy állatok levágásának helyét, amelyekből a hús származik.

⁽¹⁾ HL L 268., 1991.9.24., 56. o. A legutóbb a 96/43/EK irányelvvel (HL L 162., 1996.7.1., 1. o.) módosított irányelv.

⁽²⁾ HL L 144., 1981.6.2., 1. o. Az 515/97/EK rendelettel (HL L 82., 1997.3.22., 1. o.) hatályon kívül helyezett rendelet.

⁽³⁾ HL L 351., 1989.12.2., 34. o.

⁽⁴⁾ HL L 355., 1992.12.5., 32. o. A legutóbb az 1994-es csatlakozási okmánnyal módosított irányelv.

⁽⁵⁾ HL L 109., 1997.4.25., 1. o.

- (25) A kötelező marhahús-címkézési rendszert 2002. január 1-jétől meg kell szigorítani. Ebben a kötelező címkézési rendszerben a marhahús-kereskedelemmel foglalkozó piaci szereplők és szervezetek a címkén a fentiekén kívül a származással kapcsolatos információkat is feltüntetik, különösen azon állat vagy állatok születési, hizlalási és levágási helyét, amelyekből a hús származik.
- (26) Az állat vagy állatok – amelyekből a hús származik – születési, hizlalási és levágási helyén felüli további információ az önkéntes marhahús-címkézési rendszer keretein belül adható meg.
- (27) A származáson alapuló kötelező címkézési rendszer 2002. január 1-jétől lép hatályba, annak figyelembevételével, hogy a szarvasmarhafélék Közösség-beli mozgására vonatkozó, minden részletre kiterjedő információszolgáltatás csak az 1997. december 31. után született állatokra kötelező.
- (28) A kötelező marhahús-címkézési rendszert a Közösségbe behozott marhahúsra is alkalmazni kell. Ugyanakkor azzal is számolni kell, hogy a harmadik országbeli piaci szereplők, illetve szervezetek számára nem hozzáférhető minden, a Közösségen belül termelt marhahús címkézéséhez kötelező információ. Ezért meg kell határozni, mi az a legkevesebb információ, aminek a feltüntetéséről a harmadik országoknak gondoskodniuk kell.
- (29) A darált marhahúst termelő és forgalmazó piaci szereplők és szervezetek számára, akiknek esetleg nem áll módjukban a kötelező marhahús-címkézési rendszer által megkövetelt összes információt biztosítani, kivételt kell lehetővé tenni, meghatározva a mindenképp megadandó információk minimumát.
- (30) A címkézés célja a marhahús-forgalmazás maximális átláthatósága.
- (31) E rendelet rendelkezései nem érinthetik a mezőgazdasági termékek és élelmiszerek földrajzi jelzéseinek és eredetmegjelöléseinek oltalmáról szóló, 1992. július 14-i 2081/92/EGK tanácsi rendeletet⁽¹⁾.
- (32) Minden egyéb, a kötelező marhahús-címkézési rendszer hatóköre alá nem eső marhahúsjelölésről is ki kell dolgozni egy közösségi marhahús-címkézési keretrendszer, és erre a Közösségben forgalomba kerülő marhahús jelölésének sokféleségére tekintettel a legjobb megoldás egy önkéntes marhahús-címkézési rendszer bevezetése. Egy ilyen önkéntes címkézési rendszer hatékonysága a címkézett marhahús visszakövethetőségén múlik az állatig vagy állatokig, amelyekből származik. A piaci szereplő vagy szervezet által használandó címkézési megoldásoknak meg kell felelniük az illetékes hatóság által jóváhagyott leírásnak. A piaci szereplők és a szervezetek csak akkor jogosultak a marhahús címkézésére, ha a címkén szerepel a nevük vagy azonosító emblémájuk. A tagállamok illetékes hatóságait fel kell hatalmazni, hogy szabálytalanság esetén visszavonhassák a leírásra vonatkozó jóváhagyásukat. Annak érdekében, hogy a címkézési leírások az egész Közösségben elismertek legyenek, biztosítani kell a tagállamok közötti információcserét.
- (33) A Közösségbe harmadik országokból marhahúst importáló piaci szereplők és szervezetek is címkézhetik termékeiket az önkéntes címkézési rendszernek megfelelően. Rendelkezéseket kell hozni annak biztosítására, hogy az importált marhahús címkézési jellemzői a Közösségen belüli marhahúséval megegyező megbízhatóságúak legyenek.
- (34) A 820/97/EK rendelet II. címében foglalt rendelkezések megváltoztatása e rendelet rendelkezéseire, olyan nehézségeket okozhat, amelyekkel e rendelet nem foglalkozik. E lehetőség kezelése érdekében, a Bizottságnak rendelkeznie kell a szükséges átmeneti intézkedések meghozataláról. A Bizottság felhatalmazást kap egyes konkrét gyakorlati problémák megoldására is, amennyiben szükséges.
- (35) Az e rendeletben meghatározott rendelkezések megbízhatóságának biztosítása érdekében kötelezni kell a tagállamokat célravezető és hatékony ellenőrző intézkedések bevezetésére. Ezen ellenőrzések nem sérthetik a Bizottság ellenőrzési tevékenységét, amelyet az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló, 1995. december 18-i 2988/95/EK, Euratom tanácsi rendelet⁽²⁾ analógiájára végez.
- (36) E rendelet rendelkezéseinek megsértése esetére megfelelő szankciókat kell meghatározni.
- (37) Az e rendelet végrehajtásához szükséges intézkedéseket a Bizottságra ruházott végrehajtási hatáskör gyakorlására vonatkozó eljárások megállapításáról szóló, 1999. június 28-i 1999/468/EK tanácsi határozatnak⁽³⁾ megfelelően kell elfogadni,

⁽¹⁾ HL L 208., 1992.7.24., 1. o.

⁽²⁾ HL L 312., 1995.12.23., 1. o. A legutóbb az 1036/1999/EK rendelettel (HL L 127., 1999.5.21., 4. o.) módosított rendelet.

⁽³⁾ HL L 184., 1999.7.17., 23. o.

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

I. CÍM

A szarvasmarhafélék azonosítása és nyilvántartása

1. cikk

(1) Ennek a címnek megfelelően minden tagállam létrehoz egy, a szarvasmarhák azonosítására és nyilvántartására szolgáló rendszert.

(2) E cím rendelkezéseit a Közösség járványmentesítési vagy ellenőrzési célból meghozható szabályai, valamint a 91/496/EGK irányelv és a 3508/92/EGK rendelet⁽¹⁾ sérelme nélkül kell alkalmazni. Ugyanakkor a 92/102/EGK irányelv – amely kifejezetten a szarvasmarhafélékre vonatkozik – rendelkezései érvényüket veszítik attól a naptól fogva, amikor az említett állatokat már e címnek megfelelően kell azonosítani.

2. cikk

E cím alkalmazásában:

- „állat”: szarvasmarhaféle, a 64/432/EGK⁽²⁾ irányelv 2. cikke (2) bekezdése b) és c) pontja értelmében,
- „gazdaság”: bármely olyan létesítmény, építmény vagy szabad ég alatti gazdaság esetén bármely olyan hely, amely ugyanazon tagállam területén található, és ahol ezen rendelet hatálya alá tartozó állatokat tartanak, gondoznak, kezelnek,
- „állattartó”: az a természetes vagy jogi személy, aki vagy ami az állatokért felelős, akár állandó, akár ideiglenes jelleggel, beleértve a szállítást, illetve a piacon történő tartózkodás alatti időszakot is,
- „illetékes hatóság”: a tagállam azon központi hatósága vagy hatóságai, amelyek az állat-egészségügyi vizsgálatok végrehajtásáért és ezen cím alkalmazásáért felelősek, vagy ezzel lettek megbízva, vagy – a jövedelemtámogatások ellenőrzése esetén – a 3508/92/EGK rendelet végrehajtásával megbízott hatóságok.

3. cikk

A szarvasmarhafélék azonosítási és nyilvántartási rendszere az alábbi elemekből áll:

- a) füljelzők az állatok egyedi megjelölésére;
- b) számítógépes adatbázisok;
- c) marhalevelek;
- d) egyedi nyilvántartások minden gazdaságon.

A Bizottság és az érintett tagállam illetékes hatósága minden e cím alá eső információhoz jogosult hozzáférni. A tagállamok és a Bizottság megteszik a szükséges intézkedéseket, hogy ezekhez az adatokhoz minden érintett fél hozzáférhessen, beleértve a tagállam által elismert érdekelt fogyasztói szervezeteket, feltéve hogy a nemzeti törvények által előírt adatbiztonsági és -védelmi szabályok betartása biztosított.

⁽¹⁾ HL L 355., 1992.12.5., 1. o. A legutóbb az 1036/1999/EK rendelettel (HL L 127., 1999.5.21., 4. o.) módosított rendelet.

⁽²⁾ HL 121., 1964.7.29., 1977/64. o. A 97/12/EK irányelvvel (HL L 109., 1997.4.25., 1. o.) korszerűsített és legutóbb a 98/99/EK irányelvvel (HL L 358., 1998.12.31., 107. o.) módosított irányelv.

4. cikk

(1) Minden, egy adott gazdaságon található állatot, amely 1997. december 31. után született, vagy amelyet 1998. január 1. után kívánnak Közösségen belüli kereskedelmi forgalomba hozni, az illetékes hatóság által jóváhagyott füljelzővel kell megjelölni, mindkét fülén. Mindkét füljelzőn ugyanannak az egyedi azonosító kódznak kell szerepelnie, lehetővé téve minden egyes állat egyedi azonosítását, a gazdasággal együtt, amin született. A fenti követelménytől eltérve, az 1998. január 1. előtt született állatokat, amelyeket ez után az időpont után kívánnak Közösségen belüli kereskedelmi forgalomba bocsátani, 1998. szeptember 1-jéig a 92/102/EGK irányelvnek megfelelően is meg lehet jelölni.

Az első albekezdéstől eltérve, az 1998. január 1. előtt született állatokat, amelyeket ez után a dátum után kívánnak Közösségen belüli kereskedelmi forgalomba bocsátani – amennyiben azonosítási levágásra szánják őket – 1999. szeptember 1-jéig a 92/102/EGK irányelvnek megfelelően is meg lehet jelölni.

A kulturális és sporteseményekre szánt szarvasmarhafélék (a vásárookra és kiállításokra szántak kivételével) füljelző helyett más, egyenértékű biztosítékokat nyújtó, a Bizottság által engedélyezett azonosítási rendszerrel is azonosíthatók.

(2) A füljelzőt az állat születése után egy, a tagállam által meghatározott időtartamon belül kell az állat fülébe rögzíteni, de mindenképpen még azelőtt, hogy az állat elhagyná a gazdaságot, ahol született. Ez az időtartam 1999. december 31-ével bezárólag nem haladhatja meg a 30, attól kezdve pedig a 20 napot.

A tagállam kérésére azonban, és a 23. cikk (2) bekezdésében említett eljárásnak megfelelően a Bizottság meghatározhatja azokat a körülményeket, melyek között a tagállamok a maximális időtartamot meghosszabbíthatják.

Egyetlen 1997. december 31. után született állat sem hagyhatja el a gazdaságot, amíg e cikk rendelkezéseinek megfelelően meg nem jelölték.

(3) Minden harmadik országból importált állatot, amelyen elvégezték a 91/496/EGK irányelvben meghatározott vizsgálatokat, és amely a Közösség területén marad, a rendeltetési hely szerinti gazdaságban e cikk követelményeinek megfelelő füljelzővel kell megjelölni, a fent említett vizsgálatoktól számított, a tagállam által meghatározott legfeljebb húsznapos időtartamon belül, de mindenképpen a gazdaság elhagyása előtt.

Nem szükséges azonban az állatot megjelölni, ha a rendeltetési hely szerinti gazdaság valamely, a tagállam területén található vágóhíd, ahol ilyen vizsgálatokat végeznek, és az állat a vizsgálatokon való átesése után 20 napon belül levágásra kerül.

A harmadik ország által végzett eredeti azonosítást az 5. cikkben meghatározott számítógépes adatbázisban kell rögzíteni, vagy ha az még nem teljesen működőképes, akkor a 3. cikkben meghatározott nyilvántartásokban, a rendeltetési hely szerinti tagállamtól kapott azonosító kóddal együtt.

(4) A más tagállamokból származó állatok megtartják eredeti füljelzőjüket.

(5) Füljelzőt eltávolítani vagy kicserélni csak az illetékes hatóság engedélyével lehet.

(6) A füljelzők kiutalását a gazdaságoknak, elosztásukat, illetve az állatokra való felhelyezésüket az illetékes hatóság által meghatározott módon kell végezni.

(7) Az Európai Parlament és a Tanács legkésőbb 2001. december 31-ig – a Bizottság jelentése és az esetlegesen csatolt javaslatok alapján – a Szerződés 95. cikkében megállapított eljárásnak megfelelően döntést hoz az elektronikus azonosítási megoldások bevezetésének lehetőségéről, az e téren elért fejlődés fényében.

5. cikk

A tagállamok illetékes hatóságai számítógépes adatbázist állítanak fel a 64/432/EK irányelv 14. és 18. cikkének megfelelően.

A számítógépes adatbázisoknak legkésőbb 1999. december 31-re teljesen működőképesnek kell lenniük, és attól kezdve minden szükséges adatot ezek tárolnak, az említett irányelvnek megfelelően.

6. cikk

(1) 1998. január 1-jétől az illetékes hatóság minden állat részére, amelyet a 4. cikknek megfelelően azonosítani kell, marhalevelet állít ki az állat születésének bejelentésétől számított 14 napon belül, vagy harmadik országból behozott állatok esetén, az állatoknak az érintett tagállam által végzett, a 4. cikk (3) bekezdése szerinti újbóli azonosítása bejelentésétől számított 14 napon belül. Az illetékes hatóság más tagállamokból származó állatoknak is ugyanilyen feltételek szerint állíthat ki marhalevelet. Ilyen esetekben az állatot megérkezéséig kísérő marhalevelet le kell adni az illetékes hatóságnak, amely azt visszaküldi a kiállító tagállamnak.

A tagállam kérésére azonban, és a 23. cikk (2) bekezdésében említett eljárásnak megfelelően a Bizottság meghatározhatja azokat a körülményeket, amelyek között a maximális időtartam meghosszabbítható.

(2) Ha egy állat más helyre kerül, a marhalevelének is el kell kísérnie.

(3) Az (1) bekezdés első mondatától és a (2) bekezdéstől eltérve a tagállamok:

– melyek olyan számítógépes adatbázissal rendelkeznek, amelyet a Bizottság az 5. cikkkel összhangban teljesen működőképesnek ítél, dönthetnek úgy, hogy marhalevelet csak a Közösségen belüli kereskedelmi forgalomba szánt álla-

toknak állítanak ki, és ezen állatokat csak akkor kell a marhalevelüknek is kísérnie, ha az érintett tagállam területéről egy másik tagállam területére viszik őket; ilyen esetben a marhalevelet a számítógépes adatbázis adatainak megfelelően állítják ki.

Ezekben a tagállamokban a más tagállamokból behozott állatokat kísérő marhalevelet az állat érkezésekor le kell adni az illetékes hatóságnak;

– 2000. január 1-jéig engedélyezhetik csoportos marhalevel kiadását az érintett tagállamon belül mozgatott tenyészetek részére, feltéve hogy e tenyészetek származási helye és rendeltetési helye megegyezik, és állat-egészségügyi igazolás kíséri őket.

(4) Amennyiben egy állat elpusztul, az állattartó a marhalevelet az állat halálától számított hét napon belül visszajuttatja az illetékes hatóságnak. Ha az állatot vágóhídra küldik, a vágóhíd üzemeltetője felelős a marhalevel illetékes hatósághoz való visszajuttatásáért.

(5) A harmadik országba exportált állatok esetében, az utolsó állattartó adja le a marhalevelet a kivitel helye szerinti illetékes hatóságnak.

7. cikk

(1) A szállítók kivételével minden állattartó köteles:

– naprakész nyilvántartást vezetni,

– amint a számítógépes adatbázis teljesen működőképes, minden, a gazdaságba, illetve az onnan kifelé irányuló állatmozgást, az állatok gazdaságban történő születését, illetve halálát, továbbá ezen események időpontját, az eseménytől számított háromtól hét napos, a tagállam által meghatározott időtartamon belül az illetékes hatóságnak jelenteni. A tagállam kérésére azonban, és a 23. cikk (2) bekezdésében említett eljárásnak megfelelően a Bizottság meghatározhatja azokat a körülményeket, amelyek között a tagállamok meghosszabbíthatják a maximális időtartamot, és különleges szabályokat hozhatnak a különféle hegyvidéki területeken nyári legeltetésre hajtott szarvasmarhafélék mozgására vonatkozóan.

(2) Adott esetben és a 6. cikkre tekintettel, minden állattartó azonnal kitölti az állatok marhalevelét, amint azok a gazdaságra érkeznek, illetve a távozásuk előtt, és gondoskodik róla, hogy a marhalevel kísérje az állatot.

(3) Az állattartó – kérés alapján – eljuttat az illetékes hatóságnak minden információt azon állatok származásáról, azonosításáról és adott esetben rendeltetési helyéről, amelyeknek tulajdonosa volt, amelyeket tartott, szállított, kereskedelmi forgalomba bocsátott vagy levágott.

(4) A nyilvántartást az illetékes hatóság által jóváhagyott formátumban kell vezetni, kézzel írott vagy elektronikus formában, és kérésre mindig az illetékes hatóság rendelkezésére kell bocsátani, az illetékes hatóság által meghatározott minimális időtartamig, ami azonban nem lehet kevesebb három évnél.

8. cikk

A tagállamok kijelölik az e cím rendelkezéseinek betartásáért felelős hatóságot. A tagállamok a kijelölt hatóság azonosító adatairól tájékoztatják egymást és a Bizottságot.

9. cikk

A tagállamok az állattartókra háríthatják a 3. cikkben említett rendszerek és az e címben említett ellenőrzési feladatok költségeit.

11. cikk

Annak a piaci szereplőnek, vagy a 12. cikk szerinti szervezetnek, amely:

- e cím I. szakasza alapján köteles a marhahúst a kereskedelmi forgalom minden fázisában címkével ellátni,
- az eladási helyen a marhahúst e cím II. szakasza alapján úgy kívánja címkézni, hogy a 13. cikkben meghatározottakon felül további információt szolgáltatson a címkézett hús bizonyos tulajdonságairól vagy gyártási körülményeiről, vagy az állatról, amelyből az származik,

ennek a címnek megfelelően kell eljárnia.

Ezt a címet a vonatkozó különösen a marhahússal kapcsolatos közösségi szabályok sérelme nélkül kell alkalmazni.

12. cikk

E cím alkalmazásában:

- „marhahús”: minden, a 0201, 0202, 0206 10 95 és a 0206 29 91 KN-kód alá tartozó termék,
- „címkézés”: egy címkének egy vagy több darab húshoz vagy azok csomagolóanyagához való rögzítése, vagy nem előcsomagolt áruk esetén, az eladási helyen a megfelelő információk eljuttatása a fogyasztóhoz, írott és jól látható formában,
- „szervezet”: olyan piaci szereplők csoportja, amelyek a marhahús-kereskedelem azonos vagy eltérő területén végzik tevékenységüket.

I. SZAKASZ

Kötelező közösségi marhahús-címkézési rendszer

13. cikk

Általános szabályok

(1) A Közösségben marhahússal kereskedő piaci szereplők és szervezetek a marhahúst e cikknek megfelelően címkézik.

10. cikk

Az e cím végrehajtásához szükséges intézkedéseket a 23. cikk (2) bekezdésében hivatkozott irányítóbizottsági eljárásnak megfelelően kell elfogadni. Ezek az intézkedések különösen a következőkre vonatkoznak:

- a) a füljelzőkkel kapcsolatos rendelkezések;
- b) a marhalevéllal kapcsolatos rendelkezések;
- c) a nyilvántartással kapcsolatos rendelkezések;
- d) a minimálisan elvégzendő ellenőrzési feladatok megállapítása;
- e) adminisztratív szankciók alkalmazása;
- f) átmeneti intézkedések e cím alkalmazásának elősegítésére.

II. CÍM

A marhahús és a marhahústermékek címkézése

A kötelező címkézési rendszer kapcsolatot biztosít egyrészt a hasított test, negyedtest vagy a húsdarabok azonosítása, másrészt az érintett állategyed vagy – amennyiben ez is elegendő a címkén szereplő információ pontosságának ellenőrzéséhez – állatcsoport között.

(2) A címke a következő feliratokat tartalmazza:

- a) egy referenciaszámot vagy referenciakódot, amely biztosítja a kapcsolatot a hús és az állat vagy állatok között. Ez a szám lehet annak az állategyednek az azonosítószáma, amelyből a húst nyerték, vagy egy állatcsoportot jelölő azonosítószám;
- b) a vágóhíd jóváhagyási számát, ahol az állatot vagy állatcsoportot levágták, és a tagállamot vagy harmadik országot, ahol a vágóhíd fekszik. A felirat a következő: „Levágva: (tagállam vagy harmadik ország neve) (jóváhagyási szám)”;
- c) a darabolóüzem jóváhagyási számát, ahol a hasított testet vagy testeket darabolták, és a tagállamot vagy harmadik országot, ahol a darabolóüzem fekszik. A felirat a következő: „Darabolva: (tagállam vagy harmadik ország neve) (jóváhagyási szám)”.

(3) 2001. december 31-ig azonban azok a tagállamok, amelyekben elegendő információ áll rendelkezésre a szarvasmarhafélék 1. címben meghatározott azonosítási és nyilvántartási rendszerében, úgy dönthetnek, hogy az abban a tagállamban született, felnevelt és levágtott állatokból származó marhahús esetén további, kiegészítő információkat is fel kell tüntetni a címkéken.

(4) A (3) bekezdésnek megfelelő kötelező rendszer nem okozhat semmilyen zavart a tagállamok közti kereskedelemben.

A (3) bekezdést alkalmazni kívánó tagállamok végrehajtási intézkedései a Bizottság előzetes jóváhagyására szorulnak.

(5) a) 2002. január 1-jétől a piaci szereplők és szervezetek a következőket is feltüntetik a címkéken:

- i. a tagállam vagy harmadik ország, ahol az állat született;
- ii. minden tagállam vagy harmadik ország, ahol az állatot hizlalták;
- iii. a tagállam vagy harmadik ország, ahol az állatot levágták;

- b) ha azonban a marhahús olyan állatokból származik, amelyek:
- i. ugyanabban a tagállamban születtek, neveltettek fel és kerültek levágásra, a következő felirat is alkalmazható: „Szarmazási hely: (tagállam neve)”;
  - ii. ugyanabban a harmadik országban születtek, nőttek fel és kerültek levágásra, a következő felirat is alkalmazható: „Szarmazási hely: (harmadik ország neve)”.

14. cikk

Eltérések a kötelező címkézési rendszertől

A 13. cikk (2) bekezdésének b) és c) pontjától, továbbá a 13. cikk (5) bekezdése a) pontjának i. és ii. alpontjától eltérve a darált marhahúst előállító piaci szereplők és szervezetek az alábbi feliratot tüntetik fel a címkén: „Készült: (tagállam vagy harmadik ország neve)”, aszerint, hogy a húst hol készítették, illetve „Szarmazási hely”, ha az érintett állam vagy államok nem azonosak a készítés államával.

A 13. cikk (5) bekezdése a) pontjának iii. alpontjában előírt kötelezettség az ilyen húsról e rendelet alkalmazásának napjától érvényes.

Az említett személyek és szervezetek azonban a következőket is feltüntethetik a darált marhahús címkéjén:

- egy vagy több, a 13. cikkben meghatározott feliratot, és/vagy
- a hús készítésének napját.

A tapasztalatok alapján és az elvárások fényében a darabolt hús és a marhahúsnyesedék esetén is lehetséges hasonló rendelkezések bevezetése, a 23. cikk (2) bekezdésében említett eljárásnak megfelelően.

15. cikk

Harmadik országokból származó marhahús kötelező címkézése

A 13. cikktől eltérve az olyan, a Közösségbe importált marhahúst, amelyről nem minden, a 13. cikkben meghatározott információ szerezhető be, a 17. cikkben meghatározott eljárásnak megfelelően a következő feliratú címkével kell megjelölni: „Eredet: nem EK” és „Levágva: (harmadik ország neve)”.

II. SZAKASZ

Önkéntes címkézési rendszer

16. cikk

Általános szabályok

(1) Az olyan címkékről, amelyek e cím I. szakaszában meg nem határozott adatokat is tartalmaznak, minden piaci szereplő, illetve szervezet részletes leírást küld jóváhagyásra azon tagállam illetékes hatóságának, ahol a kérdéses marhahús

előállítására vagy eladására történik. Az illetékes hatóság is meghatározhat leírásokat az adott tagállamon belüli használatra, feltéve hogy ezek használata nem kötelező.

Az önkéntes címkézési leírások a következőket tartalmazzák:

- a címkére kerülő információkat,
- az információk pontosságának biztosítása érdekében meghozandó intézkedéseket,
- az ellenőrző rendszert, amelyet a termelés és az eladás minden fázisában alkalmazni fognak, beleértve egy független, az illetékes hatóság által elismert és a piaci szereplő, illetve szervezet által kijelölt szerv ellenőrzési tevékenységét. E szervezetnek meg kell felelniük az EN/45011-es európai szabvány kritériumainak,
- szervezet esetén az intézkedéseket, amelyeket a leírásban előírtakat megsértő tag ellen foganatosítanak.

A tagállamok dönthetnek úgy, hogy a független szerv általi ellenőrzést egy illetékes hatóság végezze el. Az illetékes hatóságnak ez esetben rendelkeznie kell az ellenőrzési tevékenység végrehajtásához szükséges szakképzett személyi állománnyal és erőforrásokkal.

Az ebben a szakaszban leírt ellenőrzési feladatok költségeit a címkézési rendszert használó piaci szereplő vagy szervezet viseli.

(2) A leírás jóváhagyása azon alapul, hogy az illetékes hatóság megbizonyosodik, alapos vizsgálat alapján a leírás (1) bekezdésben említett elemeinek meglétéről, a tervezett címkézési rendszer megfelelő és megbízható működéséről, és különösen olyan leírások létéről, amelyek nem biztosítják a kapcsolatot egyrészt a hasított test, negyedtest vagy a húsdarabok azonosítása, másrészt az állategyed vagy – amennyiben ez is elegendő a címkén szereplő információ pontosságának ellenőrzéséhez – állatcsoport között.

Azok a leírások, amelyek félrevezető vagy nem kellőképpen egyértelmű információt szolgáltatató címkéket eredményeznének, ugyancsak elutasításra kerülnek.

(3) Amennyiben a marhahús előállítására és/vagy eladására két vagy több tagállamban történik, a beadott leírást az érintett tagállamok illetékes hatóságai vizsgálják és hagyják jóvá olyan megosztásban, ahogyan az abban szereplő elemek a megfelelő tagállam területén zajló tevékenységre vonatkoznak. Ilyen esetben minden érintett tagállam elismeri a más érintett tagállamok által adott jóváhagyásokat.

Ha a leírás benyújtását követő naptól számítva egy, a 23. cikk (2) bekezdésében említett eljárásnak megfelelően meghatározott időtartamon belül a jóváhagyást nem tagadták meg vagy adták meg, illetve nem kértek kiegészítő információkat, a leírást az illetékes hatóság által jóváhagyottnak kell tekinteni.

(4) Amennyiben minden érintett tagállam illetékes hatósága jóváhagyja a benyújtott leírást, az érintett piaci szereplőnek vagy szervezetnek jogában áll marhahúst címkézni, feltéve hogy a címkén szerepel a neve vagy az emblémája.

(5) Az (1)–(4) bekezdéstől eltérve a Bizottság a 23. cikk (2) bekezdésében említett eljárásnak megfelelően bizonyos esetekben gyorsított vagy egyszerűsített jóváhagyási eljárást tehet lehetővé, különösen a kis csomagolásban kiskereskedelmi forgalomba kerülő marhahús vagy egyedi csomagolású minőségi darabolt marhahús esetén, amelyeket egy tagállamban jóváhagyott leírásnak megfelelően címkéztek, és egy másik tagállam területére vittek, feltéve hogy nem adtak további adatot az eredeti címkéhez.

(6) A tagállamok dönthetnek úgy, hogy egy vagy több régiójuk nevét nem lehet felhasználni, különösen, ha a régió neve:

- zavart vagy nehézséget okozhat az ellenőrzés során,
- a 2081/92/EK számú rendelet keretei közé eső marhahús számára van fenntartva.

Ha az engedélyt megadják, a régió neve mellett a tagállam nevét is fel kell tüntetni.

(7) A tagállamok tájékoztatják a Bizottságot e cikk végrehajtásáról, különösen a címkékre kerülő feliratokról. A Bizottság tájékoztatja a többi tagállamot a 23. cikk (1) bekezdésének b) pontjában említett Marha- és Borjúhúspiari Irányítóbizottság keretei között, és amennyiben szükséges, a 23. cikk (2) bekezdésében említett eljárásnak megfelelően, szabályok állapíthatók meg e feliratokkal kapcsolatban, illetve különösen korlátozások léptethetők életbe.

17. cikk

Harmadik országokból származó marhahús önkéntes címkézési rendszere

(1) Ha a marhahús előállítására részben vagy teljes egészében egy harmadik országban történik, a piaci szereplőknek és szervezeteknek jogukban áll e szakasznak megfelelően címkézni a marhahúst, ha azon kívül, hogy megfeleltek a 16. cikknek, a leírásukhoz az összes érintett harmadik ország e feladattal megbízott, illetékes hatóságának engedélyét is megszerezték.

(2) A harmadik ország által adott jóváhagyás Közösségen belüli érvénybelépésének feltételeként a harmadik ország előzetesen értesíti a Bizottságot:

- a kijelölt illetékes hatóságról,
- az illetékes hatóság által a leírások vizsgálata során követhető eljárásról, illetve követelményekről,
- minden piaci szereplőről és szervezetről, amelynek leírását az illetékes hatóság elfogadta.

A Bizottság ezeket az értesítéseket továbbítja a tagállamoknak.

Ha a fenti értesítések alapján a Bizottság arra a következtetésre jut, hogy a harmadik országban alkalmazott eljárások, illetve követelmények nem egyenértékűek az ebben a rendeletben

felállított követelményekkel, a Bizottság az érintett harmadik országgal való konzultáció után úgy dönt, hogy a szóban forgó harmadik ország által adott jóváhagyások a Közösségen belül nem érvényesek.

18. cikk

Szankciók

Ha egy piaci szereplő vagy szervezet elmulasztott a 16. cikk (1) bekezdésében említett leírásnak megfelelni, a szervezet vagy a 16. cikkben meghatározott független szerv bármely tevékenységének sérelme nélkül, a tagállam visszavonhatja a 16. cikk (2) bekezdésében meghatározott jóváhagyást, vagy kiegészítő feltételek teljesítéséhez kötheti a jóváhagyás fenntartását.

III. SZAKASZ

Általános rendelkezések

19. cikk

Részletes szabályok

Az e cím végrehajtásához szükséges intézkedéseket a 23. cikk (2) bekezdésében említett irányítóbizottsági eljárás szerint kell elfogadni. Ezek az intézkedések különösen a következőkre vonatkoznak:

- a) a 13. cikk (2) bekezdésének a) pontjában említett állatcsoport nagyságának meghatározása;
- b) a 14. cikkben említett darált marhahús, marhahúsnyesedék és darabolt marhahús meghatározása;
- c) a különleges feliratok, amelyek a címkékre kerülhetnek;
- d) a 820/97/EK rendelet alkalmazásáról az e cím alkalmazására való átállást elősegítő intézkedések;
- e) bizonyos gyakorlati problémák megoldásához szükséges intézkedések. Ezek az intézkedések – megfelelően indokolt esetben – eltérhetnek e cím bizonyos részeitől.

20. cikk

Az illetékes hatóságok kijelölése

A tagállamok kijelölik az e cím végrehajtásáért felelős illetékes hatóságot vagy hatóságokat, legkésőbb 2000. október 14-ig.

21. cikk

A Bizottság legkésőbb 2003. augusztus 14-ig jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, ha szükséges, az e rendelet hatályának a marhahúst tartalmazó feldolgozott termékekre és a marhahús alapú termékekre történő kiterjesztésére vonatkozó megfelelő javaslatokkal együtt.

III. CÍM

Közös rendelkezések

22. cikk

(1) A tagállamok minden szükséges intézkedést meghoznak e rendelet rendelkezéseinek való megfelelés biztosítására. Az ezen rendelet rendelkezéseinek megfelelően végzett ellenőrzési tevékenység nem sértheti a Bizottság semmilyen, a 2988/95/EK, Euratom rendelet 9. cikkének alapján végzett ellenőrzési tevékenységét.

Minden, a tagállam által az állattartóra kiszabott szankciónak arányban kell állnia a szabályszegés súlyosságával. Amennyiben indokolt, a szankciók között szerepelhet az érintett állattartó gazdaságáról kiinduló, illetve oda irányuló állatmozgás korlátozása.

(2) A Bizottság szakértői az illetékes hatósággal együttműködve:

- a) ellenőrzi, hogy a tagállamok megfelelnek e rendelet követelményeinek;
- b) helyszíni ellenőrzéseket végeznek annak biztosítására, hogy az ellenőrzéseket e rendelettel összhangban végzik.

(3) A tagállam, amelynek területén helyszíni ellenőrzést végeznek, a Bizottság szakértőinek minden, a feladatuk teljesítéséhez szükséges segítséget megad.

Az ellenőrzések eredményét a végleges jelentés kidolgozása és továbbítása előtt az érintett tagállam illetékes hatóságával meg kell vitatni.

(4) Ha a Bizottság az ellenőrzések eredménye alapján szükségesnek ítéli, áttekinti a helyzetet a 23. cikk (1) bekezdésének c) pontjában említett Állat-egészségügyi Állandó Bizottság keretei között. A szükséges határozatokat a Bizottság a 23. cikk (3) bekezdésében meghatározott eljárásnak megfelelően fogadhatja el.

(5) A Bizottság figyelemmel kíséri a helyzet változásait: az ilyen változások fényében és a 23. cikk (3) bekezdésében meghatározott eljárásnak megfelelően módosíthatja, vagy hatályon kívül helyezheti a (4) bekezdésben említett határozatokat.

(6) Amennyiben szükséges, részletes szabályokat kell elfogadni e cikk alkalmazásáról, a 23. cikk (3) bekezdésében hivatkozott eljárásnak megfelelően.

23. cikk

(1) A Bizottság munkáját segíti:

- a) a 10. cikk végrehajtásában az 1258/1999/EK ⁽¹⁾ tanácsi rendelet 11. cikkében említett Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garanciaalap Bizottság;
- b) a 19. cikk végrehajtásában az 1254/1999/EK tanácsi rendelet ⁽²⁾ 42. cikkével létrehozott Marha- és Borjúhúsipari Irányítóbizottság;
- c) a 22. cikk végrehajtásában a 68/361/EGK tanácsi határozattal ⁽³⁾ létrehozott Állat-egészségügyi Állandó Bizottság.

(2) Amennyiben erre a bekezdésre történik hivatkozás, az 1999/468/EK határozat 4. és 7. cikkét kell alkalmazni, tekintettel az említett határozat 8. cikkének rendelkezéseire.

Az 1999/468/EK határozat 4. cikkének (3) bekezdésében említett időtartamot egy hónapban kell megállapítani.

(3) Amennyiben erre a bekezdésre történik hivatkozás, az 1999/468/EK határozat 5. és 7. cikkét kell alkalmazni, tekintettel az említett határozat 8. cikkének rendelkezéseire.

Az 1999/468/EK határozat 5. cikkének (6) bekezdésében említett időtartamot három hónapban kell megállapítani.

(4) A bizottságok elfogadják saját eljárási szabályzatukat.

24. cikk

(1) A 820/97/EK rendelet hatályát veszti.

(2) A 820/97/EK rendeletre történő hivatkozások e rendeletre vonatkozó hivatkozásnak kell tekinteni, és a mellékletben található korrelációs táblázatnak megfelelően kell értelmezni.

25. cikk

Ez a rendelet az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő harmadik napon lép hatályba.

E rendeletet a 2000. szeptember 1-jén vagy azt követően levágott állatokból származó marhahúsra kell alkalmazni.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, 2000. július 17-én.

az Európai Parlament részéről

az elnök

N. FONTAINE

a Tanács részéről

az elnök

J. GLAVANY

⁽¹⁾ HL L 160., 1999.6.26., 103. o.

⁽²⁾ HL L 160., 1999.6.26., 21. o.

⁽³⁾ HL L 255., 1968.10.18., 23. o.

MELLÉKLET

Korrelációs táblázat

A 820/97/EK rendelet	E rendelet
1. cikk	1. cikk
2. cikk	2. cikk
3. cikk	3. cikk
4. cikk	4. cikk
5. cikk	5. cikk
6. cikk	6. cikk
7. cikk	7. cikk
8. cikk	8. cikk
9. cikk	9. cikk
10. cikk	10. cikk
11. cikk	–
12. cikk	11. cikk
13. cikk	12. cikk
14. cikk (1) bekezdése	16. cikk (1) bekezdése
14. cikk (2) bekezdése	16. cikk (2) bekezdése
14. cikk (3) bekezdése	16. cikk (5) bekezdése
14. cikk (4) bekezdése	16. cikk (4) bekezdése
15. cikk	17. cikk
16. cikk (1) bekezdése	16. cikk (3) bekezdése
16. cikk (2) bekezdése	16. cikk (3) bekezdése
16. cikk (3) bekezdése	13. cikk (2) bekezdésének a) pontja
17. cikk	18. cikk
18. cikk	19. cikk
19. cikk	–
20. cikk	20. cikk
21. cikk	22. cikk
22. cikk	25. cikk